

Izvor: [Pregovaracko poglavlje 27 i dalje ključni izazov u pogledu primjene pravnih tekovina EU](#)

Postavljeno na sajt: 08.07.2021. 15:41

Preuzeto sa sajta: <http://www.greenhome.co.me/>

Datum preuzimanja: 10.22.2021 21:43:05

Pregovaracko poglavlje 27 i dalje ključni izazov u pogledu primjene pravnih tekovina EU

Kolasin, PR pres servis " Pregovaracko poglavlje 27 - Zivotna sredina, iako je otvoreno prije gotovo tri godine, i dalje predstavlja ključni izazov u pogledu implementacije transponovanih pravnih tekovina u oblasti upravljanja otpadom, zastite prirode, kvaliteta voda i klimatskih promjena.

To je saopšteno u toku prvog dana konferencije "Zivotna sredina kao dio pregovarackog procesa Crne Gore na putu ka EU", koju je organizovala nevladina organizacija Green Home u Kolasinu.

Izvršna direktorica NVO Green Home, Natasa Kovacevic podsjetila je da izvjestaj sprovođenja NEAS za 2016-2020. godinu ukazuje da oko 20 odsto mjera nisu implementirane odnosno da su prenesene u Akcioni plan za ispunjavanje završnih mjerila za zatvaranje pregovarackog poglavlja.

"Uz ambiciozni cilj ulaska Crne Gore u EU do 2024. godine i novom metodologijom proširenja, smatramo da se moraju značajno ojacati finansijski i administrativni kapaciteti i izgraditi institucionalne i operativne osnove za sprovođenje transponovanih pravnih tekovina. Prema Nacrtu finansijske analize, sprovođenje mjera za zatvaranje pregovarackog poglavlja 27 koštace oko 480 miliona eura, sto je ohrabrujuće za razliku od prethodno procijenjenih 1,2 milijarde eura", navela je Kovacevic.

Ukazala je da su brojna strateska dokumenta istekla 2020, navodeći da je zbog toga potrebno donijeti nove.

"U narednom periodu neophodno je fokusirati se na donošenje Strategije upravljanja kvalitetom vazduha, Plana nova upravljanja za Dunavski i Jadranski sliv, ubrzati izradu Nacionalnog energetskog i klimatskog plana. Takodje Nacionalna strategija biodiverziteta, Nacionalni plan upravljanja otpadom su takodje istekli budući da su vazili do 2020. godine", rekla je Kovacevic.

Ona je upozorila da se ne smije izgubiti iz vida da se gotovo 70 odsto ovih propisa sprovodi na lokalnom nivou, ocijenjujući da je sa njima neophodno ojacati komunikaciju koordinaciju, unaprijediti kapacitete relevantnih inspeksijskih organa, poboljšati pravosudni sistem i omogućiti bolje poznavanje propisa.

"Uporedo je od ključne važnosti raditi na podizanju svijesti građana o važnosti zaštite životne sredine i raz

umijevanju evropskih ekoloskih politika. Da je ovo prijeko potrebno, govore rezultati istraživanja koje je sprovedla Koalicija 27 u periodu maj – jun 2021. godine za koje su rezultati više negoporažavajući. Čak 84,7% stanovništva se izjasnilo da nikad nije učestvovalo na javnim raspravama, dok 88,5% nije čulo ili ne zna koja se svrha dokumenta o procjeni uticaja na životnu sredinu. Nedostatak razumijevanja prati i slabljenje preuzimanja dijela odgovornosti za bolje stanje životne sredine, navela je Kovacević.

Glavna pregovaračica Crne Gore sa Evropskom unijom, Zorka Kordić, rekla je da je istina da smo o Poglavlju 27 navikli da govorimo kao o najkopleksnijem poglavlju, navodeći da za to postoji više razloga.

“Ti razlozi su obimna pravna tekovina, deset podoblasti koje je potrebno prenijeti u nacionalno zakonodavstvo, a koje direktno utiču na kvalitet našeg života, od kvaliteta vazduha kojeg disemo do kvaliteta hrane koju unosimo ili vode koju konzumiramo. Iako se može na neki način reći da je transpozicija pravne tekovine u finalnoj fazi, jasno je da nas zajednički posao nije završen. Ostaje nam da se kao buduća država članica EU redovno uskladjujemo sa novinama na nivou EU koje se donose u ovoj oblasti”, kazala je Kordić.

Istakla je da su u instituciji na čijem je čelu svjesni da postoji potreba za unapređenjem kapaciteta, dodatne motivacije zaposlenih, a saglasna je i sa ocijenom da eksperstska baza koja postoji u civilnom sektoru do sad nije bila iskoristena u potpunosti.

“U oblasti poglavlja 27 odradjeno je značajno mnogo aktivnosti s aspekta državne administracije i cjelokupnog mehanizma pregovora. Tu mislim na Akcioni plan koji je donesen do 2025. godine, finansijsku procjenu, Program kontrole zagađivanja vazduha u skladu sa direktivom, kao i procjenu troškova za provođenje mjera utvrdjenih programom. To su sve obaveze koje proisticu iz završnih mjera u oblasti kvaliteta vazduha”, navela je Kordić.

Visa programska savjetnica, Ambasada Kraljevine Norveške u Beogradu, Nela Jović, ocijenila je da je projekat Koalicije 27 uspio da doprinese boljoj svijesti javnosti o evropskim ekoloskim standardima, kroz pružanje operativnih inputa za politiku i zakonodavne reforme, praćenje rada institucija, osnazivanje grassroots građanskih inicijativa i podsticanje javnog dijaloga o ključnim pitanjima zaštite životne sredine u okviru poglavlja 27 pregovora o pristupanju.

“Pitanje životne sredine je jedna od rijetkih preostalih društveno relevantnih tema sa potencijalom za mobilizaciju građana u društvenom aktivizmu. Pitanja koja se odnose na poglavlja 23 i 24 stvaraju mnogo napetosti i sporova među političkim strankama. S druge strane, pitanja koja se odnose na Poglavlje 27 i dalje pružaju mogućnosti za inkluzivni dijalog ka rješavanju i angazovanje u zajedničkoj akciji”, istakla je Jović.

Porucila je da ce Norveska nastaviti da podrzava demokratsku konsolidaciju, institucionalne reforme i trajni mir i stabilnost na zapadnom Balkanu.

V.d. Generalne direktorice direktorata za EU integracije, medjunarodnu saradnju i klimatske promjene, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Jovana Zaric istakla je da su vecim dijelom dosadasnje aktivnosti bile usmjerene na prenosenje pravne tekovine EU u nacionalno zakonodavstvo.

â€žSad nam predstoje izazovnijih zadaci i detaljni rad na implementaciji propisa, stvaranju neophodne infrastrukture koja je finansijski zahtjevna, kako bismo za sve sto smo stvorili pravne osnove mogli dalje da sprovedemo u djeloâ€œ, istakla je Zaric.

Strucna saradnica na izradi izvjestaja iz sijenke za poglavlje 27 â€“ Zivotna sredina i klimatske promjene Koalicije 27, Jelena Marojevic Galic porucila je da fokus Koalicije 27 u narednom periodu biti na implementaciji i na koji nacin ce se realizovati aktivnosti kad je u pitanju poglavlje 27.

â€žIzazovi su implementacija i primjena. Koalicija je prepoznala da je potrebno raditi na jacanju administrativnih kapaciteta da bi se predstojeci posao iznio do krajaâ€œ, navela je Marojevic Galic.

Govoreci o kvalitetu vazduha, Marojevic Galic je istakla da je Koalicija zabiljezila napredak kad je u pitanju implementacija direktiva.

â€žKad je u pitanju upravljanje otpadom, dosta je posla pred nama. Cini mi se po mjerilima za naredni period da je dosta mjera pored zastite prirode u oblasti uoravljanja otpadom. Tu ostajemo jos uvijek djelimicno uskladjeni. Kada govorimo o kvalitetu voda, do kraja godine nas ocekuje dosta izmjenaâ€œ, navela je Marojevic Galic.

Ona je, govoreci o zastiti prirode, ukazala da je evidentno da proglasenje novih zasticenih podrucja ne prati adekvatna upravljacka struktura i priprema planova upravljanja.

Strucni saradnik na izradi izvjestaja, DAMAR plus doo, mr Balsa Lubarda, kazao je da je istrazivanje javnog mnjenja o zastiti zivotne sredine i poglavlju 27 pokazalo zabrinjavajuce podatke kad je u pitanju stanje ekoloske svijesti.

â€žIstrazivanje smo sproveli na uzorku od 1020 ispitanika. Istrazivanje je pokazalo da preovladava stav o dihotomiji izmedju ekonomske ravni i ekoloske ravni, odnosno cinjenice da je ekoloska ravan bitna u onoj mjeri u kojoj ona moze doprinijeti nekoj finansijskoj koristi. Takodje, istrazivanje je pokazalo da gradjani ne vjeruju u svoju moc da ozbiljnije uticu na procese koji se odnose na zastitu zivotne sredine. Najcesce to dovodi do cinjenice da nema velikog interesovanja za ekoloski aktivizamâ€œ, rekao je Lubarda.

Istrazivanje je, kako je naveo, pokazalo i da gradjani nisu bili u prilici da ucestvuju u javnim raspravama koje su se odnosile na zastitu zivotne sredine.

â€žUporedno istrazivanje koje smo sproveli u odnosu na 1994. godinu pokazalo je da ekoloska svijest stagnira i da nije bilo znacajnijih pomaka u tom pravcu. Treba se zapitati u kojoj mjeri je komunikacija sa gradjanima u pogledu ciljeva koji se odnose na zastitu zivotne sredine uspjesna i kako se moze u buducnosti unaprijeditiâ€œ, kazao je Lubarda.

Clan Senata u Drzavnoj revizorskoj instituciji, dr Branislav Radulovic, podsjetio je da je ta institucija prvi izvjestaj o reviziji uspjeha objavila 2014. godine, navodeci da je od tada izvršeno i objavljeno 26 revizija ovog tipa koje su tretirale pitanja vezana za dugogodisnje sistemske probleme javnog sektora.

â€žRevizija uspjeha, koje su sada dominantan trend u reviziji javnog sektora u EU sprovode se kao nezavisno, objektivno i pouzdano ispitivanje da li subjekti javnog sektora, organizacije, sistemi, programi i aktivnosti funkcionisu u skladu sa principima ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti i cilj ovih vrlo kompleksnih i zahtjevnih revizija je da doprinesu uspješnijem načinu upravljanja, promovisuci odgovornost i transparentnost subjekata revizijeâ€œ, pojasnio je Radulovic.

Kazao je da paralelne revizije, u skladu sa Medjunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije, pored osnovnog revizorskog zadatka imaju za cilj da omoguce razmijenu iskustva i informacija i unaprijedjenje nacionalnih metodologija za vršenje revizije uspjeha.

â€žDRI je do sada sproveda veci broj istih, od kojih su neke i objavljene na sajtu Evropskog racunskog sudaâ€œ, rekao je Radulovic.

Ekoloski aktivista i novinar Vuk Vujisic je, govoreci o slucajevima malih hidroelektrana Skrbusa i Bare Kraljske, kazao da se tu pokazalo da mediji mogu da odigraju znacajnu ulogu kad su u pitanju problemi koji tiste lokalno stanovnistvo.

â€žCim je objavljena prva prica u medijima u tim hidroelektranama i nezaodovljstvu mjestana, ljudi iz drugih krajeva podrzali su mjestane. Tu je doslo do ukljucivanja i NVO sektora i nekih partija. Objavili smo i nekoliko istrazivackih prica koje su pokazale da su ti projekti puni neregularnosti. To su danas argumenti koje mjestani i strucna javnost koriste zasto bi trebalo raskinuti koncesije na tim rijekamaâ€œ, naveo je Vujsic.

Dogadjaj je organizovan u okviru projekta ARTEMIS: â€žUnapredjenje ka posvecenoj i konkretnoj primjeni ekoloskih standardaâ€œ koji ima za cilj da doprinese daljem jaccanju Koalicije 27 kao nezavisne platforme za koordinirani napor crnogorskih OCD za zastitu zivotne sredine u monitoringu nacionalnih reformi, sprovođenju standarda zastite zivotne sredine i zalaganju za javni interes.